1,8 m gylyje aptiktas apie 20 cm storio juodos durpingos žemės sluoksnis su XVIII a. pabaiga (?) – XIX a. I puse datuojamais radiniais. Šurfe 9 fiksuoti iki 2,5 m storio supiltiniai balastinio smėlio sluoksniai, kuriuose rasti pavieniai XIX–XX a. radiniai. Šurfuose 12 ir 13 po iki 1,4 m storio XX a. sluoksniais aptiktas iki 40 cm storio sluoksnis su XVIII a. II pusės – XIX a. archeologiniais radiniais. Šurfe 12 1,3–1,4 m gylyje aptiktas juodos durpingos žemės sluoksnis, kuriame rastas švininis patrankos sviedinys.

Bangų St. 7

In 2013, a field evaluation (thirteen 2x2 m test pits, a total of 52 m^2) was conducted on the 5184 m^2 plot at Bangų St. 7 in Klaipėda. Second half of the 18th–20th-centuries cultural layers up to 2.6 m thick were recorded in the test pits. Test pits 4, 6, 10, and 11 contained cultural layers with second half of the 18th – first half of the 19th-century finds: sherds of household pottery, glass bottle shards, and panel stove tiles (*Blattkacheln*) (Fig. 1). These layers can be connected with the city's fortification or the early habitation of the city's site. The fragment of a building's stone foundation consisting of three 42x34, 66x59, and 102x78 cm stones was unearthed at a depth of 2.5–2.6 m in test pit 11. A 7–8 cm thick layer of hard-packed yellowish clay was discovered around the foundation. A roughly 20 cm thick layer of black peaty soil with late 18th (?) – first half of the 19th-centuries finds was discovered in test pit 8 at a depth of 1.8 m under 1.35 m thick ballast sand fill layers. Sand fill layers up to 2.5 m thick and containing isolated 19th–20th-centuries finds were recorded in test pit 9. A layer, up to 40 cm thick and containing finds from the second half of the 18th–19th centuries was discovered in test pits 12 and 13 under 20th-century layers up to 1.4 m thick. A layer of black peaty soil in which a lead cannonball was found, was discovered at a depth of 1.3–1.4 m in test pit 12.

1 pav. Tyrimų metu rasti radiniai. D. Balso nuotr.

Fig. 1. Finds discovered during the evaluation.

Edvinas Ubis

Turgaus aikštė 12, 14

2013 m. balandžio–spalio mėnesiais BRIAI vykdė archeologinius tyrimus Klaipėdos senamiestyje (UK 16075), Turgaus aikštėje 12 ir 14 sklypuose, buvusio Odų gatvelės (1692–1722(3) m. – Frydricho miesto) priemiesčio vietoje. Rašytiniuose šaltiniuose priemiestis minimas nuo XVI a. II pusės (Zembrickis J., *Klaipėdos karališkojo Prūsijos jūrų ir prekybos*

1 pav. Archeologinių tyrimų Turgaus aikštėje 12 ir 14 situacijos planas:1 – Turgaus aikštės 12 sklypo ribos; 2 – Turgaus aikštės 14 sklypo ribos; 3 – Turgaus aikštėje 2 tirti plotai; 4 – Turgaus aikštėje 14 tirti šurfai. E. Ubio brėž.

Fig. 1. Situation plan: 1 – boundary of the plot at Turgaus Sq. 12; 2 – boundary of the plot at Turgaus Sq. 14; 3 – areas excavated at Turgaus Sq. 2; 4 – test pits excavated at Turgaus Sq. 14.

miesto istorija, Klaipėda, 2002, t. I, p. 77). Tačiau tikslios priemiesčio ribos nėra žinomos iki 1626–1629 m. laikotarpio, kai aplink senamiestį (teritoriją tarp dabartinių Dangės ir Didžiosios Vandens gatvių) bei Odų gatvelės priemiestį buvo įrengti bastioniniai įtvirtinimai. 1692 m. Odų gatvelės priemiestis buvo pavadintas Frydricho miestu, kuris gavo iš dalies savarankiško urbanistinio vieneto teises. 1722–1723 m. šis Klaipėdos priemiestis teisiškai buvo sujungtas su senamiesčio teritorija ir nuo to laiko laikytinas vientisu junginiu (Elertas D., Odų gatvelė – Odų gatvelės priemiestis – Friedrichstadtas, Klaipėdos visuomenės ir miesto struktūros, *AHUK*, Klaipėda, 2005, t. XI, p. 146–172).

Tyrimai vykdyti Klaipėdos senamiesčio PV dalyje. Jų metu Turgaus aikštės 12 sklype tirtos 3 perkasos, kurių bendras plotas 399,16 m^2. Papildomai vykdyti žvalgomieji archeologiniai tyrimai sklype Turgaus aikštė 14, kurių metu buvo ištirti keturi 2x1 m dydžio šurfai (iš viso ištirtas 8 m^2 plotas) (1 pav.).

Plotas 1 buvo 18,4x7 m dydžio (bendras ištirtas 128,8 m^2 plotas). Tiriamo ploto paviršius buvo H_{abs} 4,32–4,43 m lygyje, aukštėjo į PR pusę. Nuėmus 30–50 cm storio paviršinius sluoksnius atidengtas 1 horizontas. Čia buvo aptikti 5 grindinių fragmentai ir 2 mūrinių (betoninių) pastatų pamatų dalys. Grindiniai sudėti iš 7x5 iki 49x28 cm dydžio lauko riedulių. Taip pat šiame lygyje buvo atidengtos dviejų mūrinių pastatų pamatų dalys. Pirmojo pastato išorinis plotis buvo 3,43 m, o tirtame plote atidengtas ilgis – 5,9 m. Atidengtų pamatų storis siekė iki 46 cm. Pastarojo pastato liekanos tęsėsi į V už tiriamo ploto. Antrojo pastato buvo aptiktas tik PV kampas. Atidengto fragmento išorinis ilgis buvo 3,12 m, o plotis – 3,2 m. Aptikto pamato storis siekė iki 36 cm. Buvusio pastato pamatinė dalis tęsėsi į R ir Š už perkasos ribų. Visos šios struktūros, remiantis radiniais, stratigrafija ir kartografiniais šaltiniais, priskiriamos XX a. viduriui. Šių struktūrų lygyje ir virš jų susidaręs kultūrinis sluoksnis datuotas XX a. viduriu – II puse.

Antrasis horizontas atidengtas 0,2(0,7)–1,3 m gylyje nuo žemės paviršiaus (H_{abs} 3,11–4,25 m). Čia buvo aptiktos dvi kalkių gesinimo dėžės (vėliau naudotos kaip šiukšlių dėžės), vienos statinės dugnas, ūkinės duobės fragmentai ir mūrinis rūsys. Pastarasis buvo sumūrytas iš raudonų plytų ir lauko riedulių, ristų kalkių skiediniu. Jo išorinis ilgis buvo 2,52 m, o plotis – 1,68 m. Rūsys orientuotas Š–P kryptimi. Įdomu tai, kad plytos, naudotos mūryti šiam rūsiui, buvo antrinio panaudojimo. Jos paimtos iš Klaipėdos piliavietėje išardytų konstrukcijų (pilies sienų ir kt.). Rūsys buvo be grindų. Įrengiant šią struktūrą buvo perkasti ankstyvesni sluoksniai. Šalia rūsio aptiktos ūkinės duobės

liekanos. Pastarosios struktūros buvo išlikusios tik apatinės lentos, kurių storis siekė iki 3 cm. Atidengtos struktūros ilgis buvo 2,12 m, plotis – 2,46 m. Taip pat buvo atidengtos dvi kalkių gesinimo dėžės, kurios išėmus kalkes buvo panaudotos kaip šiukšlių dėžės. Pirmoji kalkių dėžė buvo 1,4x1,35 m dydžio, antroji – 1,4x1,4 m. Šiam horizontui priskiriamas aptiktas 92 cm skersmens kaustytos medžio statinės dugnas. Iš turinio sprendžiama, kad ji taip pat naudota kaip šiukšlių talpa. Taip pat šiame horizonte rasti arklio palaikai (2 pav.), kurie buvę sukapoti dalimis ir sumesti į iškastą duobę. Remiantis rastais radiniais ir stratigrafija, šios struktūros datuotos XIX a. II puse – XX a. pradžia, o šių struktūrų lygyje ir virš jų susidaręs kultūrinis sluoksnis datuotas XIX a. II puse – XX a. I puse.

Trečiasis horizontas atidengtas 1–1,3 m gylyje nuo žemės paviršiaus (H_{abs} 2,97–3,27 m). Jame aptiktas atliekų kolektorius (3 pav.), sudarytas iš lentų, kurios jungtos prie keturių kuolų. Lentos buvo 1,34–1,4 m ilgio, 29–20 cm pločio bei 3–10 cm storio. Viršutinėje dalyje buvo įrengtas latakas, per kurį piltos atliekos. Kolektoriaus viršus buvęs uždengtas lentomis. Sprendžiant pagal kolektoriaus viduje aptiktus radinius, jis datuotinas XIX a. I puse. Taip pat šiam horizontui priskirtini kuolai, žymėję XIX a. I pusės sklypų ribas.

Ketvirtasis horizontas atidengtas 2,2(0,7)–2,5 m gylyje nuo žemės paviršiaus (H_{abs} 1,87–2,20 m). Čia aptiktas latakas, kurio ilgis siekė 8,8 m (4 pav.). Jis buvo sudarytas iš dviejų lentų šonuose, lentos atremtos į kuoliukus, o viršus uždėtas lentomis. Lentų plotis siekė iki 49 cm, o storis – apie 3 cm. Taip pat šalia latako buvo aptikta kuoliukų ir lentų, kurių konkreti paskirtis nenustatyta. Galbūt šios paskiros konstrukcijos yra smulkesnių latako atšakų liekanos. Be

2 pav. Plote 1 atidengti XIX a. pabaigos – XX a. pradžios arklio palaikai. E. Ubio nuotr.

Fig. 2. The late 19th – early 20th-centuries remains of a horse unearthed in area 1.

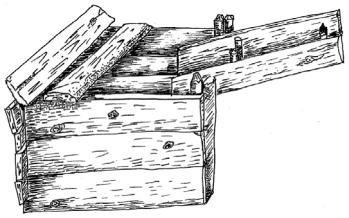

3 pav. Plote 1 aptiktas XIX a. I pusės atliekų kolektorius. M. Urbonaitės pieš.

Fig. 3. A rubbish collector from the first half of the 19th century that was discovered in area 1.

to, įžemyje fiksuoti keli grioveliai, kurie, manoma, kartu su medinėmis struktūromis galėjo sudaryti tam tikrą melioravimo sistemą, kuri buvo įrengta įsisavinant drėgną priemiesčio teritoriją. Ketvirtas horizontas, remiantis rastais radiniais ir stratigrafija, datuotas XVI a. pabaiga – XVII a. pradžia. Aukščiau buvęs storas pilkos žemės sluoksnis skirtinas XVII–XVIII a. I pusei.

Ištyrus ketvirtąjį horizontą buvo pasiektas melsvo šlyno sluoksnis – įžemis. Plote 1 buvo pasiektas 2,5–2,9 m gylis nuo žemės paviršiaus. Preliminariai aptikti sluoksniai ir struktūros pagal rastus radinius bei stratigrafiją datuoti XVI a. pabaiga – XXI a. Kultūrinio sluoksnio storis siekė 2,4–2,7 m storį.

Plotas 2 buvo 25,8x7 m dydžio, ištirtas bendras 180,6 m^2 plotas. Tiriamo ploto pavir-

šius buvo H_{abs} 4,03–4,31 m lygyje ir aukštėjo į PV pusę. Nuėmus vėlyvus sluoksnius, jau 10–20 cm gylyje atidengtas pirmasis horizontas. Čia aptikti mūrinio pastato pamatai, kurie buvo sudaryti iš skaldytų ir natūralių lauko riedulių, rištų kalkių skiediniu (4 pav.). Mažesniais akmenimis buvo užpildyti tarpai tarp didesniųjų. Pamato aukštis siekė 60–80 cm, o plotis – apie 40 cm. Po pamatu aptiktas rostverkas, kuris buvo sudarytas iš lentų ir tašų. Atidengto pamato išorinis ilgis buvo 20 m, o plotis – 6,5 m. Datuoti pamatą sudėtinga, nes prie jo fiksuoti kultūriniai sluoksniai priskirtini XX a. Nors kartografiniuose šaltiniuose šioje vietoje yra vaizduojamas panašios formos pastatas jau nuo XIX a., bet, kaip parodė atlikti archeologiniai tyrimai, jis buvęs rekonstruotas nuo pamatų. Tai patvirtina tiek esamas pamatų lygis, tiek jo chronologija – XX a. vidurys. Taip pat šiam horizontui priskiriami 3 kitų pastatų pamatų fragmentai, kurie gulėjo vienodame lygyje ir giliau. Šie taip pat pagal radinius ir stratigrafiją datuoti XX a. Šį teiginį patvirtina sluoksnyje po pamatais rastas geležinis kamštelis, kuris liudytų apie sluoksnio, buvusio po minėtais pamatais, datavimą XX a. Visoje tiriamoje teritorijoje iki 1,4–1,6 m gylio nuo žemės paviršiaus fiksuoti permaišyti sluoksniai su XVII–XX a. radiniais. Turbūt ankstyvesni sluoksniai buvo suardyti statant šiuos pastatus.

Antrajam horizontui priskiriamas iki metro storio juosvos spalvos horizontas, kuris susidarė XVI a. pabaigoje – XVII a. Po juo sekė geltonas smėlis ir melsvas molis – įžemis. Ploto PV ir centrinėje dalyse išryškėjo 7 įgilintos struktūros – 6 duobės ir 1 griovelis. Kai kurių duobių funkcija nenustatyta, nes jose nerasta jokių radinių. Ypatingo dėmesio vertas griovelis ir jo vietoje buvusi 92 cm skersmens ovali duobė. Pradėjus preparuoti įgilinimą atsidengė medinės konstrukcijos. Padarius pjūvį buvo atidengta medinė *statinė* (5 pav.), kuri buvo įkasta į įžemį. Jos aukštis siekė 70 cm, o angos skersmuo – 40 cm. Statinė surėsta iš apie 1 cm storio lentų,

4 pav. Ploto 1 ŠV dalyje atidengtos XVI a. pabaigos – XVII a. pradžios struktūros. E. Ubio nuotr.

Fig. 4. Late 16th – early 17th-centuries structures unearthed in the NW part of area 1.

kurios buvo įleistos į dugną. Be to, korpusas tvirtintas vytelėmis (keturiomis viršuje ir šešiomis apačioje). Manoma, kad ši statinė kartu su grioveliu buvo XVII a. I pusės drenažo sistemos dalis. Iš statinės paimtas grunto mėginys atiduotas į Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos Mikrobiologinių tyrimų skyrių, kur atlikti parazitologiniai tyrimai. Jais nustatyta, kad grunte yra gausu plaukagalvių (*Trichuris*) ir askaridžių (*Ascaris*) kiaušinėlių. Tai liudija, kad tuo metu tiriamos vietos aplinkoje buvo gausiai paplitę parazitai.

Ploto 2 ŠR dalyje po permaišytais sluoksniais aptiktas iš pynučių ir kuolų surėstas aptvarėlis (plote 1 rasto latako tęsinys) bei 3 įgilintos struktūros. Atidengto aptvaro dydis buvo 2,5x0,94 m (iki galo atidengti nepavyko dėl esamos šiluminės trasos). Jis buvo sudarytas iš 7 kuolų (iki 6 cm skersmens), apie kuriuos buvo regztos pynės, sudarytos iš iki 2 cm storio šakų (6 pav.). Aptvaro viduje aptikta privirtusių šakų ir kuolų, kurie, matyt, priklausė aptvaro tvorai. Iš dalies aptvaro viduje (tiksliau, po juo) aptikta 4,2x2,35 m dydžio, apie 80 cm gylio duobė.

5 pav. Plote 2 rasta XVII a. I pusės statinė. E. Ubio nuotr.

Fig. 5. A barrel from the first half of the 17th century that was found in area 2.

Sunku pasakyti, ar šis aptvaras skyrė minėtą duobę ar jame laikyti gyvuliai. Tai paaiškės atlikus makrobotaninius tyrimus. Šios struktūros preliminariai datuojamos XVII a. I puse. Taip pat reikia paminėti, kad aptariamoje ploto 2

6 pav. Plote 2 atidengtas XVII a. I pusės aptvaras. E. Ubio nuotr.

Fig. 6. Unearthed fence from the first half of the 17th century in area 2.

dalyje buvo didžiausias kultūrinio sluoksnio storis – iki 2,7 m.

Taigi kultūrinio sluoksnio storis plote 2 siekė 2–2,7 m, o tirtame plote buvo pasiektas 2,2–2,8 m gylis nuo žemės paviršiaus. Čia rasti sluoksniai datuoti XVI a. pabaiga – XXI a.

Plotas 3 buvo 13,2x6,8 m dydžio, ištirtas bendras 89,76 m^2 plotas. Tiriamo ploto paviršius buvo H_{abs} 4,08–4,35 m lygyje ir aukštėjo į PR pusę. Nuėmus 10–30 cm storio paviršinius sluoksnius, aptiktas pirmasis horizontas. Čia beveik visoje perkasoje buvo atidengtas lauko riedulių grindinys (išskyrus ploto 3 PR dalį). Taip pat atidengti mūrinio (betoninio) pastato pamatai, orientuoti ŠV–PR kryptimi. Atkastos pamatų dalies dydis tirtame plote buvo 5,8x3,3 m, storis – apie 40 cm. Sąlyginai šiam horizontui priskiriama siena, mūryta iš raudonų plytų, kuri aptikta ploto 3 PV sienelėje. Siena mūryta iš 28x15x9 cm dydžio plytų, rištų kalkių skiediniu. Visos šios struktūros priskiriamos XX a. viduriui, o virš jų buvę sluoksniai datuojami XX a. II puse.

Antrasis horizontas atidengtas 1,4–1,5 m gylyje nuo žemės paviršiaus (H_{abs} 2,58–2,95 m). Jame fiksuotos 4 įgilintos struktūros. Pirmojoje buvo rasta daug odos atraižų ir batų liekanų, antrojoje – koklių sankaupa, o kitose aptikta tik pavienių radinių. Šiam horizontui taip pat priskirtini keli stulpai, kurie, matyt, žymi buvusių sklypų ribas. Šiame lygyje taip pat buvo aptikta viena sija su išskobtu grioveliu, kuriame buvo du tašai. Visgi ši sija nesudarė jokios aiškios struktūros ir laikytina atlieka. Visos aptiktos struktūros pagal radinius ir stratigrafiją datuojamos XVIII a.

Trečiasis horizontas atidengtas 1,8–2,6 m gylyje nuo žemės paviršiaus (H_{abs} 1,48–2,55 m). Čia fiksuoti grioviai, kuolai ir kuolavietės įžemyje. Kai kurie kuolai žymėjo buvusių tvorų vietas, tačiau daugumos funkcija lieka neaiški, nes tarpusavyje jie aiškios struktūros nesudarė. Atskirai verta aptarti aptiktus griovius. Jų plotis siekė iki 1,2 m, o gylis – iki 60 cm, jie tęsėsi ŠR–PV kryptimi. Šie grioviai vėlgi yra siejami su pirminiu teritorijos įsisavinimu – nusausinimu. Pastarojo horizonto struktūros pagal radinius ir stratigrafiją datuotos XVI a. pabaiga – XVII a. pradžia.

Turgaus aikštės 12 tyrimų metu buvo pasiektas 2–2,9 m gylis nuo žemės paviršiaus. Aptikto kultūrinio sluoksnio storis siekė 1,9–2,7 m. Preliminariai tirti sluoksniai ir struktūros pagal rastus radinius datuojami XVI a. pabaiga – XXI a. Surinkta gausi kaulų, buitinės ir statybinės keramikos, stiklo dirbinių, monetų, papuošalų ir kitų radinių kolekcija. Galima pastebėti, kad sistemingai naudojant metalo ieškiklį pavyko surinkti didžiausią monetų kolekciją (73 vienetai) iš visų Klaipėdos senamiesčio tyrimų. Be to, labai svarbu, kad dauguma monetų yra užfiksuota konkrečiame sluoksnyje (nuimtos koordinatės), kas leidžia gana patikimai juos datuoti.

Papildomai buvo atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrimai Turgaus aikštėje 14. Šurfuose 1 ir 3 buvo aptiktos XIX–XX a. pastatų liekanos (pamatai, sienos, grindys), todėl giliau nekasta. Šurfe 2 po XX a. I pusėje perkastu sluoksniu 1,46–1,6 m gylyje rastas 52–56 cm storio juosvos žemės sluoksnis. Jame aptikta XVII a. būdingų radinių. Giliau atidengtas melsvo molio (šlyno) sluoksnis – įžemis. Šurfe 4 fiksuoti supiltinio pobūdžio sluoksniai bei XIX–XX a. pastato pamatas. Manoma, kad šioje vietoje buvę sluoksniai sunaikinti statant minėtąjį pastatą ir jo viduje įrenginėjant pusrūsį (panašiai kaip ir šurfe 1).

Galima išskirti keletą laikotarpių ir jiems priskirti surinktus radinius. Prieš įsikuriant

šioje teritorijoje žmonėms, tirto sklypo vietoje buvo šlapia vieta. Tai rodo ant įžemio rasti iškasti grioviai bei latakas, kurie buvo skirti nudrenuoti šlapią vietą.

Pirmasis teritorijos apgyvendinimo laikotarpis datuojamas XVI a. pabaiga – XVII a. I puse, kai tyrimų vietos aplinkoje daugiausia gyveno kareiviai ir atvykėliai iš kitų šalių. Radiniai leidžia spėti, kad šio rajono gyventojai savo buityje, be įprastų to laiko dirbinių, turėjo gana daug puošnių daiktų (7 pav.). Tyrimų metu buvo aptikti XVI a. pabaiga – XVII a. I puse datuojami radiniai: pakabutis–amuletas, žiedas su įrašu IHS (pirmosios Jėzaus vardo graikiškos raidės – *iota–eta–sigma*), akmens masės indo fragmentas su moters atvaizdu (iš *Frechen* regiono, dabar Vokietijos ŠV dalis), su knygomis sietini apkalai, svarelis, keraminiai dirbiniai, darbo ir buities įrankiai ir kt. Šiuos dirbinius patikimai leidžia datuoti rastos monetos, kurios buvo kaldintos LDK, Lenkijos karalystėje, Kuršo kunigaikštystėje, Rygoje (ATR ir Švedijos valdymo laikotarpiu), Revelyje (Taline) (Švedijos valdymo laikotarpiu) ir kt.

XVII a. II pusė – XVIII a. pradžia laikoma Odų gatvelės (nuo 1692 m. Frydricho) priemiesčio klestėjimo laikotarpiu. Šiuo laikotarpiu priemiestis tapo religiniu centru (įsikūrė evangelikų liuteronų ir katalikų bendruomenės). 1692 m. priemiestis gavo iš dalies savarankiškas miesto teises. Yra žinoma, kad priemiestyje gyveno ar buvo apsistoję atvykėliai iš Škotijos, Švedijos, Nyderlandų bei Danijos. Taigi šiuo laikotarpiu priemiestyje gyvavo daugiakultūrė ir daugiakonfesė bendruomenė. Būtent šios bendruomenės gyvenseną ir buitį atspindi

7 pav. XVI a. pabaigos – XVII a. I pusės radiniai. E. Ubio nuotr.

Fig. 7. Finds from the late 16th – first half of the 17th centuries.

8 pav. XVII a. II pusės radiniai. E. Ubio nuotr.
Fig. 8. Finds from the second half of the 17th century.

tyrimų metu surinkti radiniai – žiedas su akute, grandinėlė, auskaras, metalinis žaidimo kauliukas, akmens masės indelis iš *Westerwald* regiono (dabar Vokietijos ŠV dalis), skirtas vaistų ar nuodų laikymui ir kt. Šiuos dirbinius patikimai leidžia datuoti rastos monetos, kurios buvo kaldintos Rygoje (Švedijos valdymo laikotarpiu), Nyderlanduose ir Prūsijos hercogystėje.

Trečiasis priemiesčio gyvavimo etapas prasideda 1722–1723 m., kai teisiškai priemiestis buvo sujungtas į vieną darinį su Klaipėdos senamiesčiu, ir tęsėsi sąlyginai visą XVIII a. Pastarąjį laikotarpį turbūt galima įvardyti priemiesčio integracijos etapu. Jį atspindi tokie radiniai kaip žiedas su įspaustu dvigubu kryžiumi, apkalai, stiklo karoliukai, lėkštės, kokliai ir kt. Šiuo laikotarpiu tirto sklypo aplinkoje gyvenę miestiečiai savo buitį puošė aukštos kokybės keramika. O patys nešiojo puošnius aksesuarus. Visus šiuos radinius leidžia datuoti monetos, kaldintos Prūsijos karalystėje ir Rusijos imperijoje.

XIX a. II pusėje kvartalo gyvenimą pagyvino žydų bendruomenės susiformavimas ir Daržų gatvėje pastatyta sinagoga. Čia gyvenę žydai paliko savo palikimą ir po žeme. Jų stalo reikmenų dalį atspindi rastos lėkštės su jidiš kalbos užrašais fragmentai.

9 pav. XVIII a. dirbiniai. E. Ubio nuotr.
Fig. 9. 18th-century finds.

Taigi 2013 m. tyrimų medžiagoje galima rasti duomenų, leidžiančių atkurti XVI–XIX a. Odų gatvelės (vėliau Frydricho priemiesčio) bei viso Klaipėdos miesto praeities vaizdinius – pažinti XVI a. pabaigoje – XX a. I pusėje gyvavusį kvartalą ir bendruomenę, kuri katastrofiškai nukentėjo II Pasaulinio karo metu.

Turgaus Sq. 12 and 14

In 2013, an excavation was conducted on the plots at Turgaus Sq. 12 and 14 in the SW part of Klaipėda Old Town. Three trenches (a total of 399.16 m^2) were excavated on the plot at Turgaus Sq. 12) and four test pits (a total of 8 m^2) on the plot at Turgaus Sq. 14 (Fig. 1). The discovered cultural layer was 1.9–2.7 m thick. Based on the discovered finds, the investigated layers and structures (Figs. 2, 5, 6) date to the late 16th–21st centuries. An abundant collection of bones, household pottery, structural ceramics, glass artefacts, coins, ornaments, etc. was amassed during the investigation. Due to the systematic use of a metal detector, the largest coin collection (73 coins) of any Klaipėda Old Town investigation was assembled (Figs. 7–9). Several structures (lime hydration / rubbish boxes, a rubbish collector, storage pits, and the remains of fence pickets), which should be connected with the courtyard infrastructural elements of the neighbouring houses, were also discovered (Fig. 3). The drainage system (Fig. 4), which was apparently installed in order to dry out a wet place, should be mentioned separately and should be connected with the first attempt to develop the plot and its surroundings in the late 16th – early 17th centuries.

Gintautas Zabiela

Žvalgomieji tyrimai Klaipėdoje

Klaipėdos senojo miesto vietos su priemiesčiais (UK 27077) teritorijos PR dalyje 3 vietose 2013 m. vykdyti žvalgomieji tyrimai. Visi jie vyko dėl numatomos vykdyti ūkinės veiklos.

Didžiojoje Vandens g. 28 planuojamas čia esančio 1890 m. statyto mūrinio dviaukščio gyvenamojo namo remontas. Norint nustatyti šio pastato pamatų įgilinimą bei būklę, ties jo sienomis iš pastato vidinės pusės ištirti 5 šurfai (bendras 5 m^2 plotas). Kadangi tyrinėta vieta yra buvusios Danės senvagės, galutinai užpiltos tik XVIII a., vietoje, kasti riboto gylio šurfai. Pasiekus pastato pamatų apačią bei užpilto molio, atstojančio hidroizoliacinį sluoksnį nuo iš apačios besiskverbiančio vandens, sluoksnį (šurfai 1, 3, 4), šurfų kasimas 1,1–1,4 m gylyje nutrauktas. Tyrinėtose XX a. nesuardytose vietose po maždaug 30 cm storio nevertingais po buvusiomis grindimis suformuotais XX a. sluoksniais aptikti XVIII–XIX a. supiltinio pobūdžio kultūriniai sluoksniai su gausiais to meto radiniais (žiestos keramikos šukėmis, stiklo, pypkių fragmentais, geležinėmis vinimis, paskirais koklių fragmentais). Po jais šurfuose 1 ir 5 pasiektas pilkos žemės su paskirais gyvulių kaulais ir kitokiais radiniais sluoksnis, žymėjęs žemės paviršių XVIII a. Pastato pamatai įrengti supiltiniuose sluoksniuose iškasus 40–60 cm (atskirose vietose gali būti iki 90 cm) gylio griovelį ir jį užpildžius 15–50 cm skersmens akmenimis – apačioje nesurištais, viršuje rištais balkšvu skiediniu. Pamato viršus išlygintas 2 raudonų plytų eilėmis, suformuojant 5–30 cm pločio banketę, pasiektą maždaug 30 cm gylyje.